

Силабус курсу

ФІНАНСОВА РОЗВІДКА

Ступінь вищої освіти – магістр
Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
Освітньо-наукова програма «Публічні фінанси»

Рік навчання: II, Семестр: III

Кількість кредитів: 5 Мова викладання:

Керівник курсу

ППП	к.е.н., доцент Карапетян Ольга Михайлівна
Контактна інформація	art_lina03@yahoo.com

Опис дисципліни

Мета освоєння дисципліни полягає в розширенні та поглибленні теоретичних та практичних знань здобувачів вищої освіти з питань проведення фінансової розвідки протиправних активів, що здійснюються через фінансову систему України, запобігання втратам держави та суспільства від дій організованих груп і злочинних організацій, усунення будь-яких можливостей легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, що гальмують розвиток економіки, забезпечення економічної безпеки держави.

Завдання курсу полягає у поглибленні професійної підготовки із запобігання тіншової діяльності, що здійснюється підрозділами фінансової розвідки, підготовці до здійснення викладацьких, наукових та керівних функцій в установах-суб'єктах державного та первинного фінансового моніторингу різних форм власності для реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в умовах гібридних загроз економічній

безпеці України.

Фінансова розвідка є важливою і дієвою формою державного контролю з метою запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. Система фінансової розвідки, з одного боку, має відповідати міжнародним вимогам, а з іншого — максимально враховувати наявну фінансову систему, соціально-економічні і культурні особливості, правові та правоохоронні традиції держави.

XXI століття демонструє поширення транснаціональної злочинності та набуває принципово нових рис, сучасні злочинні транснаціональні організації виходять за межі економічної злочинної діяльності, втручаються в політичні процеси, зазіхають на безпеку особистості, суспільства, держави, що в концентрованій формі можна спостерігати в сучасній Україні. Саме на теренах нашої держави корупція та політика, злочинність і економіка, національні інтереси та інтереси інших країн на території держави створили синтетичну глобальну модель транснаціональної злочинності, осмислення витоків і стану якої слід вважати актуальною проблемою. Подолати тіньову економіку неможливо лише тільки адміністративними заходами (контрольними функціями), тому політика детінізації має базуватися на принципі заохочування до ведення легального бізнесу та усуненні тих адміністративно-регуляторних бар'єрів, які стримують діяльність суб'єктів господарювання. З цією метою впродовж останніх років вживалися заходи за такими напрямками: покращення інвестиційного клімату, зниження фіскального та регуляторного тиску; дерегуляція підприємницької діяльності й підтримка малого та середнього бізнесу; спрощення дозвільної системи у будівництві; реформування системи правосуддя, забезпечення прав власності та боротьба з корупцією.

Структура курсу

Годин и (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
3 / 3	1.СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ	Знати історичні аспекти розвитку поняття фінансової розвідки. Поняття, сутність і значення фінансової розвідки. Державна служба фінансового моніторингу як підрозділ фінансової розвідки. Принципи здійснення фінансового моніторингу. Фінансовий моніторинг в системі державного фінансового контролю. Передумови виникнення фінансової розвідки в Україні.	питання для обговорення

3 / 3	2. ФІНАНСОВІ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА МІСЦЕ ФІНАНСОВОЇ РОЗВІДКИ У ЇХ ЗДІЙСНЕННІ	Знати визначення та принципи фінансового розслідування. Приклади категорій кримінальних проваджень у яких проводяться фінансові розслідування. Передумови для початку фінансових розслідувань. Прийняття рішення щодо проведення фінансового розслідування. Джерела інформації для фінансового розслідування. Порядок здійснення фінансового розслідування. Збір даних та їх аналіз. Визначення плану (стратегії), обсягів та напрямів фінансового розслідування. Використання можливостей інших державних органів у фінансових розслідуваннях. Здійснення державного фінансового моніторингу Держфінмоніторингом та співпраця із правоохоронними органами.	питання для обговорення
3 / 3	3. ВІДМИВАННЯ ЗЛОЧИННИХ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ: ПРИЧИНИ СВІТОВОЇ БОРОТЬБИ З ЦИМ ЯВИЩЕМ	Знати зміст відмивання протиправних доходів. Використання різних секторів економіки у відмиванні злочинних коштів та фінансуванні тероризму. Предикатні злочини. Роль тіньового сектору в легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом. Методики визначення обсягів економіки, що не спостерігається (тіньової економіки). Виробництво контрафакту. Теорії, що пояснюють причини тероризму. Види тероризму. Наслідки тероризму для населення та світової економіки.	питання для обговорення
3 / 3	4. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ	Розуміти значення інформації в системі фінансового моніторингу. Інформаційна система забезпечення проведення фінансового моніторингу. Завдання, структура, суб'єкти єдиної інформаційної системи фінансового моніторингу. Інформаційна взаємодія структурних підрозділів Служби фінансового моніторингу. Державне регулювання моніторингу фінансових операцій. Нормативно-правове забезпечення фінансового моніторингу. Правове регулювання системи контролю за легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом. Види фінансово-правових норм. Складові правової норми фінансового	питання для обговорення

		моніторингу. Імперативний та дисипативний метод нормування. Правовий статус суб'єктів фінансового моніторингу. Практична взаємодія суб'єктів фінансового моніторингу, міжвідомче співробітництво.	
2 / 2	5. МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ	Розуміти значення формальних каналів співпраці, неформальних каналів співробітництва. Міжнародні організації, що сприяють у проведенні фінансової розвідки: Інтерпол, Європол, Євроюст, Ініціатива StAR Світового Банку, Камденська міжвідомча мережа з питань повернення активів (CARIN), Міжнародний центр боротьби з корупцією (ІАССС). Діяльність Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF). MONEYVAL і Євразійська група з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму. Завдання Базельського комітету, Вольфсберзької та Егмонтської груп у сфері ПВК/ФТ	питання для обговорення
2/2	6.ТИПОЛОГІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ ДЛЯ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ	Знати типові схеми відмивання коштів, набутих протиправним шляхом, та механізми їх виявлення. Використання готівки у схемах відмивання злочинних доходів. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних протиправним шляхом, через небанківські фінансові установи із залученням коштів та інших активів громадян. Розуміти типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, через ринок нерухомого майна. Типології легалізації (відмивання) доходів, одержаних в результаті здійснення фінансових операцій з неліквідними цінними паперами. Використання електронних грошових переказів з метою відмивання коштів. Використання некомерційних організацій з метою відмивання коштів.	питання для обговорення

3/3	7. ФІНАНSOBA POЗBІDKA B CИCTEMІ ПPOTIДІІ TEPOPIЗMU	Знати призначення та основні завдання фінансової розвідки в сфері запобігання фінансування тероризму. Інформаційні джерела про осіб, пов'язаних з терористичною діяльністю. Особливості застосування переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції. Порядок формування Державною службою фінансового моніторингу України переліку осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, та доведення його до суб'єктів фінансового моніторингу.	питання для обговорення
2/2	8. PИЗИK- OPІEHTOBAHИЙ ПІДХІД У CФEPІ ПPOTIДІІ BІДMИBAHНЮ KOШTІB TA ФІНАНСУBAHНЮ TEPOPIЗMU	Знати поняття ризик-орієнтованого підходу. Ризик-орієнтований підхід у структурі фінансового моніторингу. Принципи та сфери застосування ризик-орієнтованого підходу при здійсненні фінансового моніторингу. Вимоги до застосування ризик-орієнтованого підходу при здійсненні фінансового моніторингу.	Питання для обговорення
3/3	9. BЗACMODІA ПІДPOЗДІЛY ФІНАНСOBOЇ POЗBІDKИ YKPAЇHИ З ПPABOOXOPOHHИМИ TA POЗBІДYBAЛЬHИМИ OPГAHAМИ	Знати загальні основи співробітництва підрозділу фінансової розвідки з правоохоронними органами. Взаємодія підрозділу фінансової розвідки України з Державним бюро розслідувань (ДБР) та розвідувальними органами. Порядок взаємодії підрозділу фінансової розвідки України моніторингу України з Національним антикорупційним бюро України (НАБУ). Порядок взаємодії підрозділу фінансової розвідки України з Службою безпеки України (СБУ). Порядок взаємодії підрозділу фінансової розвідки України з Національною поліцією України	Питання для обговорення

Літературні джерела

1. Карапетян О.М., Будник Л.А., Метельський І.Д. Кіберзлочини: типології, фінансова розвідка, використання спеціальних знань. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 3. С. 115-120.
2. Карапетян О.М., Колодійчук О. А. До питання фінансової розвідки України в запобіганні

- легалізації протиправних доходів. *Економіка. Фінанси. Право*. №3. 2023. С. 22-26.
3. Кікалішвілі М. В. Стратегія й тактика протидії корупційній злочинності в Україні : монографія. Запоріжжя : Гельветика, 2020. 415 с
 4. Москалюк Н.Б, Карапетян О.М., Падалка А.М. Фінансова розвідка України в протидії легалізації протиправних доходів. *Європейський простір* Випуск 1. 2022.
 5. Посібник щодо деяких аспектів здійснення фінансових розслідувань (дослідження фінансових відносин), 2021.
URL: [https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/200/Typologies%20\(National%20Studies.%20Guidances%20etc\)/UKR_FINANCIAL%20INVESTIGATIONS%20M](https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/200/Typologies%20(National%20Studies.%20Guidances%20etc)/UKR_FINANCIAL%20INVESTIGATIONS%20M).
 6. Посібник з питань виявлення, розслідування та кримінального переслідування відмивання коштів. Державна служба фінансового моніторингу. 2021. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles>
 7. Посібник з питань підходу, заснованому на оцінці ризику, в боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. URL: www.fatf-gafi.org
 8. Порадник з питань реалізації ризик-орієнтованого підходу для управління ризиками, пов'язаними із відмиванням коштів. URL: www.wolfsberg-principles.com/risk-based-approach.html.
 9. Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6. 11. 2019 р. № № 361-IX URL: <http://www.golos.com.ua/article/325869>.
 10. Про зброю масового знищення: Закон України від 6. 11. 2019 р. № № 361-IX URL: <http://www.golos.com.ua/article/325869>.
 11. Про Сорок рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF): Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 28 серпня 2001 р. № 1124 IV. Офіційний вісник України. 2016. № 35. С. 157.
 12. Основні показники діяльності банків. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
 13. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>
 14. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/>
 15. Офіційний сайт Базельського комітету. URL: <http://www.bis.org/> Офіційний сайт Євразійської групи з протидії легалізації злочинних доходів і фінансуванню тероризму (ЄАГ). – Режим доступу: <http://www.eurasiangroup.org/ru/>
 16. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
 17. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
 18. Офіційний сайт FATF. – Режим доступу: <http://www.fatf-gafi.org/>
 19. Фінансовий моніторинг: навч. посіб. / кол. уклад. за заг. ред. Е.О. Юрія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 304 с
 20. Фінансова розвідка: навч. посіб. / кол. уклад. за заг. ред. Карапетян О.М. Тернопіль: Західноукраїнський національний університет, 2024.
 21. Фінансова розвідка України: 20 років розвитку та звершень. *Державна служба фінансового моніторингу*. 2022. URL: [https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/20rokiv/2201041816rokivFinMonitoringspre edSmallFileSize.pdf](https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/20rokiv/2201041816rokivFinMonitoringspre%20edSmallFileSize.pdf)
 22. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. / кол. уклад. за заг. ред. Е. О. Юрія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 304 с.
 23. Coughlan T. The use of open data as a material for learning. *Education Tech Research Dev*. 2020. № 68. Р. 383-411. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11423-019-09706-y#citeas>
 24. Jillian R. Yarbrough. The Science of Deception Detection: A Literature and Policy Review on Police Ability to Detect Lies. *Journal of Criminal Justice and Law*. 2020. № 2. Vol. 3. URL:

<https://jcl.pubpub.org/pub/v3-i2-yarborough-police-detect-lies/release/1>

25. Karapetian O., Kuchmii T. Financial monitoring as a tool for economic security. Aktual Aspekt of development in the context of globalization: the IX th International scientific and practical conference, march 23-24, 2020. Florence, Italy 2020. 279 p. 2020, p. 83- 85.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання	Письмова робота – макс. 100 балів.	Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання по темах 5-9	4 питання по 20 балів, задача – 20 балів	Оцінка за тренінг формується шляхом виконання кожним студентом одного із практичних завдань – макс. 100 балів.	1. Підготовка та презентація есе на задану тематику – макс. 60 балів 2. Задача – макс. 40 балів

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно

B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом